Gece Vakti Uygulanmazsa Bozma mı?

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Ceza Genel Kurulu	01.04.2026	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/298	2026/196	TCK 142, TCK 143, TCK 43, CMK 301, CMK 302, CMK 307

ÖZET

Yalnız sanık lehine temyiz edilen nitelikli hırsızlık hükmünde TCK 143 gece vakti artırımının uygulanmaması, suç vasfını değiştirmeyen ortak nitelikli hâl olduğundan bozma nedeni değil eleştiri konusu sayıldı; Daire bozması kaldırılıp hüküm onandı.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/gece-vakti-hirsizlikta-aleyhe-temyiz-yoksa-elestiri-cgk-2026-196/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Ceza Genel Kurulu 2025/298 E. , 2026/196 K.

"İçtihat Metni"

KARARI VEREN

YARGITAY DAİRESİ : 2. Ceza Dairesi

MAHKEMESİ : SAKARYA Çocuk

SAYISI : 196-363

I. HUKUKİ SÜREÇ

Nitelikli hırsızlık suçundan suça sürüklenen çocuğun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 142/2-h, 143, 31/3 ve 62. maddeleri uyarınca 3 yıl 14 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Sakarya Çocuk Mahkemesince verilen 29.09.2015 tarihli ve 784-761 sayılı hükmün, suça sürüklenen çocuk müdafii tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay (Kapatılan) 13. Ceza Dairesince 17.03.2020 tarih ve 306-4233 sayı ile isnat edilen suçun gerektirdiği cezanın alt sınırı gözetilmeksizin suça sürüklenen çocuğun istinabe suretiyle savunmasının alınması isabetsizliğinden bozulmasına karar verilmiştir.

Bozma ilamına uyan Sakarya Çocuk Mahkemesince 06.10.2020 tarih ve 158-481 sayı ile suça sürüklenen çocuğun önceki gibi mahkûmiyetine ilişkin hükmün, suça sürüklenen çocuk tarafından temyizi üzerine dosyanın devredildiği Yargıtay 6. Ceza Dairesince 05.04.2021 tarih ve 11432-6712 sayı ile suça sürüklenen çocuğa zorunlu müdafii atanmaması isabetsizliğinden bozulmasına karar verilmiştir.

Sakarya Çocuk Mahkemesince devam olunan yargılama sonucunda bozma gereği yerine getirilerek 14.09.2021 tarih ve 196-363 sayı ile suça sürüklenen çocuğun müsnet suçtan TCK'nın 142/2-h, 145, 31/3, 62... . maddeleri uyarınca 1 yıl 4 ay 20 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına, ertelemeye ve denetim süresi belirlenmesine karar verilmiştir.

Bu hükmün de suça sürüklenen çocuk ve müdafii tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyanın devredildiği Yargıtay 2. Ceza Dairesince 08.10.2024 tarih ve 6151-13977 sayı ile; "29.10.2014 tarihli CD İzleme Teşhis ve Tespit Tutanağı içeriğine göre güvenlik kamerası görüntülerinde suç saatinin 21.41 olduğunun belirtilmesi ve inceleme dışı sanık ...'nin dosya arasında bulunan soruşturma aşamasındaki ifadesinde eylemi saat 21.00 sıralarında gerçekleştirdiklerine dair beyanda bulunması dikkate alınarak suçun gece vakti işlenmesi nedeniyle suça sürüklenen çocuk hakkında kurulan hükümde TCK'nın 143. maddesinin uygulanması gerektiğinin gözetilmemesi," isabetsizliğinden, kazanılmış hakkın korunması kaydıyla bozulmasına karar verilmiştir.

II. İTİRAZ SEBEPLERİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 20.02.2025 tarih ve 131424 sayı ile; "...Hüküm sadece suça sürüklenen çocuk ve müdafii tarafından temyiz edilmiş olup suçun vasıflandırılması ile ilgili bir uyuşmazlık ve aleyhe temyiz de bulunmaması karşısında, başkaca bir hukuka aykırılık içermeyen hükmün, eylemin gece vakti işlendiğinden bahisle eleştirilerek onanmasına karar verilmesi gerekir." düşüncesiyle itiraz yoluna başvurmuştur.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 308. maddesi uyarınca inceleme yapan Yargıtay 2. Ceza Dairesince 15.04.2025 tarih ve 2726-6424 sayı ile itiraz nedenlerinin yerinde görülmediğinden bahisle Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır.

III. UYUŞMAZLIĞIN KAPSAMI ve KONUSU

Suça sürüklenen çocuk hakkında iş yeri dokunulmazlığının ihlali ve kamu malına zarar verme suçlarından hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş olup temyizin ve itirazın kapsamına göre inceleme nitelikli hırsızlık suçundan kurulan hükümle sınırlı olarak yapılmıştır.

Özel Daire ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlık; aleyhe temyiz bulunmayan davada, koşulları oluştuğu hâlde TCK'nın 143. maddesinin uygulanmaması suretiyle eksik ceza tayin edilmiş olması hususunun, başka bozma nedeni bulunmaması durumunda eleştiri konusu mu yoksa cezayı aleyhe değiştirme yasağı gözetilerek bozma nedeni mi yapılması gerektiğinin belirlenmesine ilişkindir.

IV. OLAY VE OLGULAR

İncelenen dosya içeriğinden;

Sakarya Cumhuriyet Başsavcılığınca 03.11.2014 tarih ve 6437-598 sayı ile suça sürüklenen çocuğun, yaşı nedeniyle davası ayrı görülen ... ile birlikte 22.10.2014 tarihinde geceleyin mağdurun işlettiği okul kantinine kapıyı zorlamak suretiyle girerek bozuk para çaldığından bahisle TCK'nın 142/2-h, 143, 116/2, 152/1-a ve 31/3 maddeleri uyarınca cezalandırılması istemiyle kamu davası açıldığı ve yargılama safahatinin "Hukukî Süreç" kısmında anlatıldığı gibi gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

V. GEREKÇE

A. Uyuşmazlık Konusuyla İlgili Mevzuat ve Açıklamalar

CMK'nın 301. maddesinde; "Yargıtay, yalnız temyiz başvurusunda belirtilen hususlar ile temyiz istemi usule ilişkin noksanlardan kaynaklanmışsa, temyiz başvurusunda bunu belirten olaylar hakkında incelemeler yapar.",

302. maddesinde ise; "...(2) Yargıtay, temyiz edilen hükmü, temyiz başvurusunda gösterilen, hükmü etkileyecek nitelikteki hukuka aykırılıklar nedeniyle bozar. Bozma sebepleri ilâmda ayrı ayrı gösterilir.

(3) Hüküm, temyiz dilekçesinde gösterilen sebeplerle bozulduğunda, dilekçede açıklanmış olmasa bile saptanan bütün diğer hukuka aykırılık hâlleri de ilâmda gösterilir.

(4) Hükmün bozulmasına neden olan hukuka aykırılık, bu hükme esas olarak saptanan işlemlerden kaynaklanmış ise, bunlar da aynı zamanda bozulur.

(5) 289 uncu madde hükümleri saklıdır." hükümleri yer almaktadır.

Temyiz nedenini oluşturacak hukuka aykırılıklar aynı Kanun'un 2 88... . maddelerinde gösterilmiştir. CMK'nın 288. maddesinin 1. fıkrasında "Temyiz, ancak hükmün hukuka aykırı olması nedenine dayanır." denildikten sonra 2. fıkrasında "Bir hukuk kuralının uygulanmaması veya yanlış uygulanması" kanuna muhalefet olarak belirtilmiş, 289. maddesinde ise dokuz bent hâlinde gösterilen hususların hukuka kesin aykırılık hâli oluşturacağı kabul edilmiştir.

Temyiz, hükümlerin/kararların, maddi ceza hukuku ve muhakeme hukuku normlarının uygulanması bakımından hukuka aykırılık taşıyıp taşımadıklarının incelenmesi ile sınırlanmış bir kanun yoludur. (CMUK madde 307, CMK madde 288/1, 294/2). Kural olarak, ontolojik yapısı ve aynı zamanda derece mahkemesi olması itibarıyla bir ıslah mercii olan bölge adliye mahkemesinin aksine Yargıtay, hukuki denetim yapmakla görevli bir bozma mahkemesi dir. Bu nedenledir ki, kanunun tanıdığı istisnalar dışında hukuka aykırılık tespit ettiği hükmü ıslah edemez. Hükme esas olarak, saptanan olaylara uygulanmasında hukuka aykırılık olduğu düşüncesini taşıyan Özel Daire'nin, hükmü bozarak mahkemesine göndermesi gerekir. (CMUK madde 321, CMK madde 302,304) Safahatta hüküm mahkemesi, bozma ilamına karşı ısrar edecek (CMUK madde 326/2, CMK madde 307/4) ya da bozmadan sonraki serbestlik ilkesi doğrultusunda yargılamaya devam ederek yeni bir hüküm kuracak, bu hüküm de kendine özgü olağan kanun yolu denetiminden geçecektir.(CMK madde 307) Bu süreç tüm adımlarıyla taraflar açısından bir teminattır.

Maamafih Kanun vazıı, hukuka aykırılığın niteliğini, ağırlığını ve özellikle giderilmesinin münhasıran mahkemesinin takdir alanında kalıp kalmadığını gözeterek, yargılamanın makul sürede ve en az masrafla bitirilmesi mecburiyeti (Anayasa madde 141) doğrultusunda temyiz merciine ıslah yetkisi verebilir. İşte mülga 1412 sayılı CUMK'un 322. ve mer'i 5271 sayılı CMK'nın 303. maddeleri bu kabilden istisna hükümlerdendir.

Gerek 1412 sayılı CMUK'un 322. gerekse 5271 sayılı CMK'nın 303. maddelerinde tahdidi olarak sayılan ıslah sebeplerine bakıldığında, özellikle sanığın aleyhinde olan ve münhasıran hüküm mahkemesinin takdir alanında kalan hukuka aykırılıklarla ilgili olarak Özel Daireye ıslah/düzelterek onama yetkisi tanıyan bir düzenlemeye yer verilmediği görülür. Zikredilen istisna normların, hüküm mahkemesinin direnme/ısrar yetkisini, bozma sonrası hak iddia edenlerin beyan ve delil serdetme imkanını ve tesis edilecek yeni hükümlerin tabi olduğu kanun yolu başvuru haklarını bertaraf eden sonuçları itibarıyla, geniş yorumlanmaması mecburiyeti ise her türlü tartışmadan varestedir.

Konuyla ilgisi bakımından temyiz merciine ıslah imkanı tanıyan CMK'nın 303. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre; "Mahkemece sabit görülen suçun unsurları, niteliği ve cezası hükümde doğru gösterilmiş olduğu hâlde sadece kanunun madde numarası yanlış yazılmış ise" hüküm düzeltilerek onanabilir. Bu bent kapsamında hükmün ıslahı, mahkemenin suçun niteliğini doğru belirlemesine bağlıdır. Temyiz mercii, mahkemenin belirlediği suç niteliğini/vasfını, yanlış tavsif olunduğu düşüncesiyle CMK'nın 303. maddesine dayanarak değiştirip hükmü ıslah edemez.

Diğer taraftan doktrinde ve ayrıntılarına Ceza Genel Kurulunun 03.04.2012 tarihli ve 353-129 sayılı kararında yer verildiği üzere aleyhe değiştirme yasağı / aleyhe değiştirmeme mecburiyeti; "temyiz davası yalnızca sanık veya müdafii ya da sanık lehine Cumhuriyet savcısı veya sanığın eşi ya da yasal temsilcisi tarafından açıldığında, hükümde, yaptırımın türü ve ağırlığı bakımından sonucu sanığın aleyhine ağırlaştırıcı, diğer bir deyişle, aleyhe sonuç verici düzeltmelerin yapılamaması veya kurulacak yeni hükümdeki cezanın, sanığın aleyhine olarak ilk hükümden daha ağır olamaması" şeklinde tanımlanmaktadır (Nurullah Kunter, Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. Bası, s. 1063, 1117; Nur Centel–Hamide Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, 6. Bası, s. 732).

Konu ile ilgili, mülga 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun, 5320 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca hâlen yürürlükte bulunan 326. maddesinin son fıkrası şöyledir;

"Hüküm yalnız sanık tarafından veya onun lehine Cumhuriyet savcısı veya 291. maddede gösterilen kimseler tarafından temyiz edilmişse, yeniden verilen hüküm, evvelki hükümle tayin edilmiş olan cezadan daha ağır olamaz."

CMK'nın 307/5. maddesinde de; "Hüküm yalnız sanık tarafından veya onun lehine Cumhuriyet savcısı veya 262. maddede gösterilen kimselerce temyiz edilmişse, yeniden verilen hüküm, önceki hükümle belirlenmiş olan cezadan daha ağır olamaz." düzenlemesine yer verilmek suretiyle, aleyhe bozmama ilkesi kapsamı ile birlikte korunmuştur.

Keza, istinaf kanun yolu bakımından da CMK'nın 283. maddesinde; "İstinaf yoluna yalnız sanık lehine başvurulmuşsa, yeniden verilen hüküm, önceki hükümle belirlenmiş olan cezadan daha ağır olamaz." denilerek paralel bir hüküm va'zedilmiş bulunmaktadır.

CMK'nın 307/5. maddesinin gerekçesinde ise; "Hüküm yalnız sanık veya avukatı veya 292 nci madde uyarınca yasal temsilcisi ve eşi veya Cumhuriyet savcısı tarafından sanık yararına temyiz edilmişse, bozmadan sonra yapılan yargılama sonunda verilecek ceza, önceki hükümdeki cezadan daha ağır olamaz. Bu kural gerek cezanın türü ve gerekse süresi bakımından geçerli olup, suç niteliği yönünden uygulama yeri bulunmamaktadır." ifadelerine yer verilmiştir.

Ceza Genel Kurulunun 20.06.2006 tarihli ve 124-165 sayılı kararında; istinaf ve temyiz kanun yolları bakımından pozitif hukukumuzda yer alan cezanın aleyhe değiştirilmemesi ilkesinin, ceza muhakemesinin mutlak ve vazgeçilemez değerleri arasında yer alan ve evrensel hukukun benimsediği bir ilke olmadığı, latince reformatio in pejus olarak adlandırılan, doktrin ve uygulamada ise "Lehe kanun yolu davası üzerine hükmü aleyhe değiştirmeme mecburiyeti, aleyhe düzeltme yasağı, aleyhe bozma yasağı, aleyhe bozmama zorunluluğu, yaptırımı ve sonuçlarını aleyhe kötüleştirememe yasağı, yaptırımı ve sonuçlarını ağırlaştıramama kuralı" olarak ifade edilen bu ilkenin amacının, hükmün aleyhine de bozulabileceğini düşünen sanığın, kanun yoluna başvurmaktan çekinmesinin önüne geçmek ve kanun yoluna başvurma hakkını daha özgürce/etkin kullanabilmesini sağlamak olduğu vurgulanmıştır.

Yer verilen düzenlemelerin sarahatine, gerekçelerine ve müstekar uygulamaya göre; zikredilen ilkenin, aleyhe temyiz davası bulunmayan hâllerde münhasıran cezanın nev ve miktarı ile sınırlı bir teminat sağladığında şüphe yoktur. Yüksek Ceza Genel Kurulunun müstekar içtihadları doğrultusunda uygulama da bu yönde gelişmiştir. (08.09.1992 tarihli ve 190–237, 29.09.1998 tarihli ve 196–277, 17.11.1998 tarihli ve 282–348, 09.07.2002 tarihli ve 158–289 sayılı)

Bu noktada ulaşılan sonuç şudur: mahkemesince hatalı olarak belirlenen suç vasfı, ne ıslah edilebilir (CMK madde 303) ne de aleyhe değiştirmeme mecburiyeti (CMK madde 307/5) kapsamında değerlendirilebilir.

O hâlde "suç vasfının" ihtilaf konusu bağlamında tanımı ve kapsamının ne olduğu üzerinde durulmalıdır.

Konu ile ilgili doğrudan bir kanuni düzenleme bulunmamakla birlikte TCK'nın 43. maddesinin üçüncü cümlesi, uyuşmazlığa ışık tutucu bir mahiyet arz etmektedir. Anılan norma göre: "Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri aynı suç sayılır." Buna göre, "aynı suç" kavramının, suç adı veya suç vasfını da mündemiç olduğu söylenmelidir.

765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunu sistematiğinde suçun temel şekline göre cezanın artırılmasını veya azaltılmasını gerektiren hususlar "ağırlaştırıcı sebepler" ve "hafifletici sebepler" şeklinde belirtilmişken, mer'i Kanun'da suçun temel şekline göre cezanın artırılması ya da azaltılmasını gerektiren tüm nedenler nitelikli hâl olarak kabul edilmiştir. Bunun sonucu olarak nitelikli hâller yalnızca daha ağır cezayı veyahut cezada artırımı gerektiren hâller olarak anlaşılmamalıdır. Kanun'da daha az cezayı gerektiren nitelikli hâller de yer almaktadır. TCK'nın bazı maddelerinde suçun nitelikli hâli için bağımsız yaptırım öngörülmüş (94/2-3, 106/2, 109/2, 149/1), bazı maddelerinde suçun temel şekli için belirlenen cezanın belli oranlarda artırılması yöntemi tercih edilmiş (86/3, 102/3, 103/3-4, 109/3, 143), bazılarında ise hem bağımsız bir ceza tertip edilmiş (109/2) hem de aynı maddenin müteakip fıkralarında yer alan nitelikli hâller için cezanın bir oran

dahilinde artırılması esası kabul edilmiştir. Ezcümle, kanunun sistematiğinin, cezayı artıran ya da azaltan hâl ile nitelikli hâl ayrımına ve bunların farklı hukuki sonuçlara bağlanması yönündeki tartışmalara son vermeye çalıştığı söylenmelidir. Artık bu düzenlemelerin tamamının nitelikli hâl kapsamında değerlendirilmesi gerekir.

Suç tanımı yapan temel ceza normu; tipik fiili, suç nev'ine göre suçun konusunu ve neticeyi belirterek bir yaptırım öngörür. Suçun manevi unsuruna, saike yer verildiği de vakıadır. Suçun nitelikli hâlleri ise; fiilin işleniş tarzı, fiilin işlendiği yer ve zaman, failin sıfatı, mağdurun sıfatı, fail ile mağdur arasındaki ilişki, suçun konusu, fiilin işlenmesinde güdülen amaç gözönüne alınarak belirlenir.(İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 5. bası, s.199-202; Mahmut Koca-İlhan Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 5. Bası, s.128-129) Bu durumda nitelikli hâllerin, kural olarak farklı ve müstakil bir suç kapsamında adlandırılması mümkün görünmemektedir. Nitekim TCK'nın 43. maddesinin üçüncü cümlesi de; "Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri aynı suç sayılır." hükmü ile aynı sonuca işaret etmektedir.

5237 sayılı TCK sistematiğinde her bir kısmı oluşturan bölümlerde suçun temel ve nitelikli şekilleri düzenlenmekle birlikte müteakiben cezada artırım ve indirim öngören nitelikli hâllerine de yer verilmesi nedeniyle aynı bölümde sevk edilen, koruduğu hukuki değer ve hukuki konusu değişiklik göstermeyen suçların aynı suç sayılacağında bir duraksama yaşanmamalıdır. Kural olarak nitelikli hâllerin gerektirdiği yaptırımın müstakil ceza veya cezayı artırma şeklinde düzenlenmesi suç vasfında bir değişiklik meydana getirmemektedir.

Bununla birlikte Yüksek Ceza Genel Kurulu'nun, korunan hukuki yarar aynı olmakla birlikte tipikliğe uygun eylemin nitelikli suç şeklinde müstakilen düzenlenerek bağımsız ceza yaptırımı öngörülen vaziyette artık nitelikli hâlin vasfı değiştirdiği gerekçesiyle, (Örneğin 81. maddede kasten öldürme suçu düzenlenmiş, 82. maddede ise bentler şeklinde nitelikli kasten öldürme suçuna yer verilmiştir.) nitelikli hâlin suçun ağırlaştırıcı nedeni olmaktan çıkıp bağımsız bir suça dönüştüğü durumda hukuki nitelendirmenin doğru yapılması gerekçesiyle hükmün bozulması gerektiği (05.03.2013 tarihli ve 1547-83, 02.04.2013 tarihli ve 18-118 sayılı),

Hatta suçun isabetli nitelendirildiği kimi dosyalarda aleyhe temyiz talebi bulunmadığı için artık eleştiriye konu olabilecek bir aykırılığın, zamanaşımının hesabında, infazda ve sair hâllerde dikkate alınmayacağı gerekçesine dayalı olarak hükmün bozulması lazım geldiği (27.09.2018 tarihli ve 1189-377 sayılı; 29.09.2015 tarihli ve 251-287 sayılı) sonucuna ulaştığı görülmekte ise de,

Suç vasfı tamamen değiştiği hâlde aleyhe temyiz bulunmaması sebebiyle eleştiri ile iktifa edilen kararlara da rastlanmaktadır. (21.09.2004 tarihli ve 144-170; 24.04.2012 tarihli ve 354-167 sayılı)

Ancak genel olarak uygulamanın, suçun niteliği dışında kalıp temel şekline göre daha ağır bir ceza öngören nitelikli hâllerin uygulanması gereken durumlarda; yol göstermek, uygulamada birliği sağlamak ve cezanın olası hukuki sonuçlarına işaret etmek amacıyla eleştiri ile yetinilerek aleyhe temyiz olmadığı vurgulanmak suretiyle hükmün onanması gerektiği yönünde kabul edildiği (CGK, 07.10.2008 tarihli ve 198–211, 03.04.2012 tarihli ve 353-129;20.11.2024 tarihli ve 607-359 sayılı) görülmektedir.

Netice itibarıyla Ceza Genel Kurulu'nun bu konudaki kararlarının istikrar kazandığını söylemek zor ise de genel uygulamadan ayrılmayı gerektiren güçlü ve haklı gerekçeler ortaya konulamamıştır.

Bu cümleden olarak;

Temyiz sebepleri hem usulüne uygun olarak açılmış bir temyiz davasının kurucu unsurlarından birini teşkil eder hem de incelemenin sınırlarını belirler. Esas itibarıyla temyiz incelemesi, "yalnız temyiz başvurusunda belirtilen hususlar ile temyiz istemi usule ilişkin noksanlardan kaynaklanmışsa, temyiz başvurusunda bunu belirten olaylar hakkında" yapılabilir.(CMK madde 301) Özellikle temyiz davasının münhasıran sanık lehine açıldığı bir durumda, bu kanuni prensipten sapılarak sanık aleyhine bir sonuca ulaşılmamalıdır. CMK'nın 301. maddesi, doğrudan temyiz incelemesine ilişkin bir muhakeme normu iken 307/5.madde, bozma sonrasına dair bir düzenlemedir. Bu hâliyle 301.maddenin, 307/5.maddeden önce nazara alınması gerektiği açıktır.

Yargıtay, temyiz edilen hükmü, temyiz başvurusunda gösterilen, hükmü etkileyecek nitelikteki hukuka aykırılıklar nedeniyle bozar (CMK madde302/2). Gerek maddi hukuka gerekse muhakeme hukukuna ilişkin olsun, hukuka aykırılık eğer "hükmü etkileyecek nitelikte" ise hükmün bozulmasını gerektirir. Netice itibarıyla hükmü etkilemeyecek bir hukuka aykırılığın bozma sebebi yapılması, hem CMK'nın 302/2.maddesine aykırı olacak, hem mahkemelerin abesle iştigal etmemesi gereğine, hem Anayasanın 141. maddesinin 4. fıkrasındaki "Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir." şeklindeki emre, hem Anayasanın 36. ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddelerinde öngörülen "makul bir süre içerisinde hakkaniyete uygun yargılanmak" hakkına, hem de usul ekonomisine muhalefet teşkil edecektir.

Ceza Kanununun da kabul ettiği teoriye göre suç; kanuni tipe uygun hukuka aykırı haksızlığı ifade eder. Tanıma göre her suç temelde şahsi ya da kamusal bir hakkı ihlal ettiği için bir haksızlık oluşturur. Ancak her haksızlığı suç olarak cezalandırmamak da haklı mülahazalara istinaden tercih edilen suç ve ceza politikasının sonuçlarından biridir. Aynı gerekçelere ilaveten yoğun iş yükü gibi mecburiyetlerin de tesiri ve daha ağır hukuki sorunlara daha fazla eğilebilme amacıyla nispeten hafif ceza öngören veya hafif ceza ile sonuçlanan davalara ilişkin hükümler için kanun yolu denetimi imkanı tanınmamıştır.(CMK madde 272/3) Keza nispeten hafif ceza öngören suçlar bakımından yargılama ve kanun yollarına dair temel ve genel ilkelerden tavizler içeren pratik kurum ve usuller öngörülmüştür. (CMK madde 250, 251) Yine ilk derece mahkemelerince verilen hükümlerin azımsanamayacak bir bölümü istinaf incelemesi yapan bölge adliye mahkemelerinin kararlarıyla kesinleşmektedir.(CMK madde 286/2)

Görüldüğü üzere, ceza yargılama sistemi iş bu filtreleme mekanizmalarında temel ve belirleyici kriter olarak; suç adını, vasfını veya niteliğini değil ve fakat doğrudan normun öngördüğü ya da verilen netice ceza miktarını esas almıştır. Bu sistemin, kesinlik sınırında kalan ve/veya istinaf mahkemesinin kararıyla kesinleşen hükümlerin de, sübut, vasıf ve ceza miktarı itibarıyla hukuka uygun olduğunu varsayan bir kabule dayandığında şüphe yoktur. Esasen ceza yargılamasının amacı maddi gerçeğe ulaşmak olsa da mutlak hakikatin ortaya çıktığı hâllerde olağanüstü kanun yolları kabul edilmiştir.(CMK madde 308-323) Kanun vazıının, kanun yollarına etkin başvuru

hakkına, hatalı uygulamaların düzeltilmesine nazaran üstünlük tanıdığı da görülür. (CMK madde 307/5)

Sonuç olarak, suç vasfının isabetle belirlenmesinin kamu düzenini de ilgilendiren görevli mahkemenin tayininde dikkate alınacak olması, yasal düzenlemelerin ülke genelinde farklı yorumlanması ve uygulanmasının önüne geçilmesi gerekçeleri ile aleyhe temyiz talebi bulunmasa dahi ceza süresi yönünden kazanılmış hakkın korunması kaydıyla niteliğin/vasfın doğru tayin edilmesi yönünden hükmün bozulmasına karar verilmelidir. Aksinin kabulü, suç niteliğinin belirlenmesinde serbest değerlendirme yetkisi bulunan yerel mahkemelerin direnme hakkını da elinden alabilecektir. Ancak vasfın isabetli belirlendiği ahvalde temyiz edenin sıfatı dikkate alınıp davayı makul sürede bitirme ilkesi de gözetilerek vasfı değiştirmeyen bir nitelikli hâlin uygulanmama gerekçesine dayalı olarak bozma kararı verilmemelidir. Eleştiriye konu olacak bu hususun sonradan her zaman dikkate alınması mümkündür. (CGK, 08.03.2023 tarihli ve 73-142 sayılı) Suçun niteliği/vasfı dışında kalıp temel şekline göre daha ağır bir ceza öngören ağırlaştırıcı nedenlerin/nitelikli hâllerin uygulanmadığı durumlarda ise, yol göstermek, uygulamada birliği sağlamak ve cezanın olası hukuki sonuçlarına işaret etmek amacıyla eleştiri ile yetinilerek aleyhe temyiz olmadığı vurgulanmak suretiyle hüküm onanmalıdır. Nitekim yukarıda bahsi geçen ayrıksı kararların haricinde süregelen uygulama da bu yöndedir. (CGK, 07.10.2008 tarihli ve 198–211, 03.04.2012 tarihli ve 353-129;20.11.2024 tarihli ve 607-359 sayılı)

B. Açıklamalar Işığında Uyuşmazlık Konusu Değerlendirildiğinde

Nitelikli hırsızlık suçundan suça sürüklenen çocuğun TCK'nın 142/2-h, 145, 31/3, 62... . maddeleri uyarınca cezalandırılmasına ilişkin yerel mahkeme hükmünün, Özel Dairece; "Sanık hakkında koşulları oluştuğu hâlde TCK'nın 143. maddesinin uygulanmaması," gerekçesiyle ve hükmün yalnızca suça sürüklenen çocuk lehine temyiz edilmiş olması nedeniyle ceza miktarındaki kazanılmış hakkın saklı tutulması koşuluyla bozulmasına karar verilmiştir.

Hırsızlık suçu bakımından doğrudan ve müstakil bir suç tanımı yapmayan TCK'nın 143. maddesinin; hırsızlık suçunun gece vakti işlenmiş olmasını, hem 141. maddede düzenlenen basit hırsızlık hem de 142. maddede sayılan nitelikli hırsızlık suçları bakımından, cezayı artıran bir müşterek nitelikli hâl olduğunda şüphe bulunmamasına nazaran, aynı suç ve suç vasfı kapsamında değerlendirilip aleyhe temyiz de bulunmayan olayda başkaca bir hukuka aykırılık içermeyen hükmün eleştirilerek onanmasına karar verilmesi gerektiği kabul edilmelidir.

Bu itibarla, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının kabulüne karar verilmelidir.

Çoğunluk görüşüne katılmayan dört Ceza Genel Kurulu Üyesi; Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının reddine karar verilmesi gerektiği düşüncesiyle karşı oy kullanmışlardır.

VI. KARAR

Açıklanan nedenlerle;

1- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının KABULÜNE,

2- Yargıtay 2. Ceza Dairesinin 08.10.2024 tarihli ve 6151-13977 sayılı bozma kararının KALDIRILMASINA,

3- Sakarya Çocuk Mahkemesinin 14.09.2021 tarihli ve 196-363 sayılı hükmünün "Suça sürüklenen çocuk hakkında kurulan hükümde koşulları oluşmasına rağmen TCK'nın 143. maddesinin uygulanmaması suretiyle eksik ceza tayin edilmesi aleyhe yönelen temyiz olmadığından bozma nedeni yapılmamıştır." eleştirisi ile ONANMASINA,

4- Dosyanın mahalline gönderilmesi amacıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 01.04.2026 tarihinde yapılan müzakerede oy çokluğuyla karar verildi.